Vraag nr. 97
van 17 februari 2004
van de heer KRIS VAN DIJCK

Middelen Gemeente/Stedenfonds – Sociale bestedingen

Op 20 februari 2003 stelde Vlaams volksvertegenwoordiger Bogaert een parlementaire vraag over de besteding van de middelen van het nieuwe Gemeentefonds en het Stedenfonds (schriftelijke vraag nr. 94 ; Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 13 van 2 mei 2003, blz. 2190-2192).

In het antwoord van de minister stond dat de gemeenten over de vrijheid beschikten om de middelen van het Gemeentefonds autonoom te besteden "en dit zowel voor gewone als buitengewone uitgaven". In vele steden en gemeenten stellen we echter vast dat het aantal sociale projecten achteruitgaat. Dit probleem van de mogelijke vermindering van bestedingen voor gemeentelijke sociale projecten bij afloop van de SIF-projecten, werd eerder al aangekaart in het Vlaams Parlement. Ook bijvoorbeeld in het kader van een vraag om uitleg van de heer Marcel Logist van 1 oktober 2002. Zijn vrees was dat er heel wat gemeenten minder zouden investeren in sociale projecten en hij haalde hierbij Tienen als voorbeeld aan.

De minister weerlegde dit en zei dat dit voorbeeld geen algemene tendens weergaf. Wel stelde de minister daarvoor bijzonder veel aandacht te zullen hebben, zodat de gemeenten geen tabula rasa zouden maken van alle sociale bekommernissen en het geld dat daaraan besteed moet worden. De minister ging dan ook proberen een aantal gegevens te verzamelen en ter beschikking te stellen van het parlement, om zo een evaluatie te maken (Handelingen Commissievergadering nr. 4 van 1 oktober 2002, blz. 5-7)

Of er dus een tendens is tot minder besteding in sociale projecten en of deze evaluatie reeds gebeurd is, is ons niet duidelijk.

Ook stelde de minister in zijn antwoord op de bovenvermelde schriftelijke vraag dat het voor een evaluatie van het Stedenfonds nog iets te vroeg was. "Zo wordt momenteel onderzocht in welke mate de integratie van de fondsen al dan niet een effect heeft op de beschikbare middelen voor de OCMW's. Anderzijds zijn de gesprekken met de steden nog volop aan de gang. Het ligt in de bedoeling om voor eind juli 2003 met alle betrokken steden beleidsovereenkomsten af te sluiten. Op basis van een analyse van deze beleidsovereenkomsten kan nagegaan worden welke andere en/of nieuwe impulsen vanuit het Stedenfonds worden gegeven. Deze analyse kan pas in het najaar worden doorgevoerd."

Daarom volgende pertinente vragen.

1. Is de beloofde evaluatie/analyse van het nieuwe Gemeentefonds gebeurd ?

   Zo ja, wat zijn de resultaten ervan ?

   Welke tendensen zijn waar te nemen ?

2. Welke (beleids)conclusies kunnen hieruit getrokken worden ?

   Wat is de huidige bestedingsgraad voor kansarmoedeprojecten in vergelijking met de periode van het Sociaal Impulsfonds (SIF) ?

3. Beschikken alle steden die in aanmerking komen in het kader van het Stedenfonds, momenteel over een beleidsovereenkomst ? Zo neen, waarom niet ?

4. Hoe werd door de Vlaamse regering de opportuniteitstoets toegepast ?

5. Zijn aan alle steden de trekkingsrechten reeds toegekend ? Zo neen, waarom niet ?

6. Is de beloofde evaluatie/analyse van het Stedenfonds reeds gebeurd ?

   Wat zijn de conclusies ?

   Welke andere en/of nieuwe impulsen kunnen er op basis van de analyse van de beleidsovereenkomsten vanuit het Stedenfonds worden gegeven ?

Antwoord

Terecht wordt onze aandacht gevraagd voor de middelen die de gemeenten en steden besteden aan achterstelling en kansarmoede.

De integratie van het Sociaal Impulsfonds in het Gemeentefonds zorgt ervoor dat het vandaag iets moeilijker is om de concrete bestedingen op het terrein op te volgen. Steden en gemeenten moeten geen programma's en projecten meer indienen, maar kunnen vrij over de middelen beschikken. Een grondige evaluatie naar de effecten van deze integratie is vandaag nog niet mogelijk. Het is

wachten op de gegevens van de rekeningen 2002 en 2003 om een grondige analyse door te voeren.

Wel kunnen we nagaan in welke mate de gemeenten en steden gebruik hebben gemaakt van artikel 12 van het decreet dat stelt dat elke gemeente kan vragen een deel van het aandeel rechtstreeks te storten op de rekening van het OCMW.

In vele gemeenten werden SIF-middelen hoofdzakelijk bestemd voor het OCMW. Bij ontstentenis van een beslissing zou 8% van het gemeentelijk aandeel rechtstreeks aan het OCMW worden gestort. Dit percentage is gebaseerd op het budgettair volume dat in de SIF-periode rechtstreeks aan de OCMW's werd doorgestort. Als we de doorstortingen voor 2003 bekijken, zien we dat ca. 5,7% van het totale Gemeentefonds aan de OCMW's werd doorgestort.

Daaruit concluderen dat de OCMW's vandaag iets minder ontvangen dan in het verleden is voorbarig. Dit percentage houdt namelijk geen rekening met de middelen die via het Stedenfonds naar het OCMW gaan. Ook wordt vastgesteld dat steden en gemeenten eigen verdeelsleutels hanteren. Zo zijn er 23 gemeenten die – samen met het OCMW – beslisten geen rechtstreekse doorstorting te doen, maar de OCMW-middelen via de gemeentelijke dotatie te garanderen. Onder deze gemeenten de steden Antwerpen en Brugge.

Als bijlage bezorg ik een overzicht van de rechtstreekse stortingen aan de OCMW's. In ieder geval zal duidelijk zijn dat het vandaag nog iets te vroeg is om globale conclusies te trekken. Een grondige analyse van de rekeningen zowel van de gemeenten zelf als van de OCMW's is daarvoor noodzakelijk en waarschijnlijk zal men pas met een bijkomende bevraging bij deze lokale besturen echt uitsluitsel krijgen.

Naast een louter budgettaire benadering kunnen we ook kijken naar de evolutie van de kansarmoede-indicatoren. Deze geven aan of het gevoerde beleid al dan niet effect sorteert. Een deel van deze cijfers wordt trouwens gebruikt als criterium bij de verdeling van de middelen van het Gemeentefonds. De cijfers laten ons echter vandaag ook nog niet toe conclusies te trekken. Vele reeksen lopen nog maar tot 2002 of begin 2003. Het lijkt me wel aangewezen deze evoluties op de voet te volgen.

Op de vraag of alle steden die in aanmerking komen voor het Stedenfonds ondertussen over een beleidsovereenkomst beschikken, kan ik bevestigend antwoorden. Begin september 2003 waren alle overeenkomsten door de betrokken steden en de Vlaamse regering ondertekend. De steden hebben binnen twee maanden na goedkeuring ook hun trekkingsrecht voor 2003 ontvangen.

Uit een eerste analyse van de beleidsovereenkomsten is gebleken dat naast het thema wonen en woonomgeving vooral de welzijnsthema's en het bestrijden van kansarmoede en achterstelling prominent aanwezig zijn in de beleidsovereenkomsten. De vrees dat de welzijnsthema's en de aandacht voor de buurten en wijken in het Stedenfonds minder aan bod zouden komen, blijkt niet te kloppen.

(Bovenvermelde bijlage ligt ter inzage bij het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement,dienst Schriftelijke Vragen – red.)